

Strategická koncepce rozvoje a podpory sociální ekonomiky a sociálního podnikání v Libereckém kraji 2024–2025

1. RESUMÉ

Tato strategická koncepce se zaměřuje na klíčové aspekty rozvoje sociální ekonomiky a sociálního podnikání v Libereckém kraji.

Dle zahraničních zkušeností jsou samosprávné celky, na úrovni našich krajů, jednou z rozhodujících součástí veřejné správy, která dokáže nejlépe spolupracovat se subjekty sociální ekonomiky. Kraj řídí dostatečně velké území, na kterém mohou vznikat smysluplné vazby mezi subjekty sociální ekonomiky, místními samosprávami a podnikatelskými subjekty. Přitom velmi dobře zná problémy jednotlivých oblastí kraje, které místní společnost potřebuje řešit, ať už se jedná o problémy ekonomické, sociální nebo environmentální. Dokáže je tedy identifikovat a přímo v místě podpořit subjekt, který nabídne společnosti uspokojivé řešení konkrétního problému, jenž není systémově řešen a podpořen na národní úrovni.

Hlavním cílem je podpora subjektů sociální ekonomiky, které:

- přispívají k sociální a ekonomické stabilitě regionu a jeho udržitelnému rozvoji,
- přispívají k řešení sociálních a environmentálních problémů,
- usnadňují osobám se specifickými potřebami přístup na trh práce.

Liberecký kraj vnímá významné benefity, které sociální podniky přinášejí regionu a zároveň si uvědomuje nezbytnost jejich podpory. V rámci této strategie budou navržena relevantní opatření k podpoře vzniku a rozvoje sociálních podniků.

Koncepce zdůrazňuje význam spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem a integrace sociálního podnikání do širšího rámce regionálního rozvoje.

Koncepce nastiňuje klíčové cíle a plánované aktivity, které mají vést k rozvoji silné a udržitelné sociální ekonomiky v Libereckém kraji.

Při realizaci projektu budou využity již stávající schválené dokumenty Libereckého kraje zabývající se relevantní problematikou.

DEFINICE A ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI

Sociální ekonomika je souhrn činností subjektů naplňujících společensky prospěšné cíle a vyznávajících společné hodnoty. Tyto subjekty upřednostňují zájmy lidí a společnosti nad ziskem, jsou nezávislé na státu a aplikují demokratické a participativní principy v rozhodování.

Subjekty sociální ekonomiky vytvářejí kvalitní a stabilní pracovní místa a tím přispívají k začleňování znevýhodněných skupin do společnosti a na trh práce a k rovným příležitostem pro všechny. Stimulují udržitelný hospodářský a průmyslový rozvoj a podporují aktivitu občanů ve společnosti. Subjekty sociální ekonomiky rovněž významně přispívají k evropským systémům sociálního zabezpečení, doplňují svou činností veřejné služby, oživují evropský venkov a hrají důležitou roli v mezinárodní rozvojové politice.

Podpora sociální ekonomiky a sociálních podniků je také jedním z prioritních cílů Evropské komise, která představila v roce 2021 dokument „Rozvoj hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku“ do roku 2030, který má za cíl posílit sociální inovace, podpořit rozvoj sociální ekonomiky a využít její sociální a hospodářskou transformační sílu. Toto bylo dále posíleno v listopadu 2023 přijetím doporučení o prosazování rámců pro sociální ekonomiku Radou EU s cílem podpořit sociální začlenění a přístup na trh práce. Členské státy budou mít čas do roku 2025 na přijetí opatření, která mají usnadnit subjektům sociální ekonomiky přístup k financování, trhům a veřejným zakázkám, nastavit systém pro co nejlepší využití pravidel státní podpory a vytvořit příznivé daňové prostředí a zvýšit viditelnost a uznání sociální ekonomiky, která představuje klíčový nástroj pro dosahování pozitivních společenských změn a podporu udržitelného rozvoje.

Podnikatelé, kteří dosahují společensky prospěšných cílů, mohou jen velmi obtížně konkurovat standardním ziskově orientovaným firmám. Tím, že sledují i jiné než čistě ekonomické cíle, mívají vyšší náklady na své fungování a je pro ně obtížné obstát v konkurenčním byznysově orientovaném prostředí. Potýkají se v mnoha případech s ekonomickými problémy, nedostatkem financí na investice a vlastní propagaci, s přetížením vedoucích pracovníků a dostupností kvalitního poradenství.

2. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Před implementací projektu podle této strategické koncepce je potřebné zmapovat současnou situaci v oblasti sociální ekonomiky v Libereckém kraji a připravit přehled, který bude sloužit jako základ pro efektivní posouzení navrhovaných opatření na podporu sociálního podnikání v Libereckém kraji.

Je potřeba zmapovat typy subjektů sociální ekonomiky a sociálních podniků, jejich počty, jejich zaměření a velikost, obory podnikání, typy právní subjektivity, majetkové vztahy a napojení na neziskový sektor.

Dále vytvořit základní postupy pro hodnocení přínosu těchto subjektů a identifikovat hlavní výzvy, s nimiž se potýkají. Mohou to být například finanční obtíže, nedostatečná míra podpory, nízká míra informovanosti a uznání ze strany veřejnosti, limity konkurenceschopnosti na obchodním trhu či regulační bariéry ze strany státu.

Bude muset být provedena analýza potřeb subjektů sociální ekonomiky a identifikace možností jejich uspokojování pro následný rozvoj a stabilizaci. Dále bude potřeba zmapovat klíčové partnery a možnosti spolupráce pro podpoření rozvoje sociální ekonomiky v Libereckém kraji.

3. MISE

Liberecký kraj podporuje inovační politiku v sociální a environmentální oblasti a zlepšuje životní podmínky obyvatel.

4. VIZE

Liberecký kraj má vstřícné a podpůrné prostředí pro sociální podnikání, kde podniky prosperují a přispívají k sociálnímu a ekonomickému blahu kraje.

Sociální ekonomika je nedílnou součástí udržitelného rozvoje založená na využívání inovačních postupů ze strany veřejné správy, podnikatelských subjektů i neziskového sektoru.

5. CÍLOVÉ SKUPINY

Sociální podnikatelé, nestátní neziskové organizace, zájemci o sociální podnikání, nezaměstnaní, osoby se zdravotním postižením, studenti a mládež a další – například sociálně znevýhodněné – skupiny.

6. STRATEGICKÝ CÍL PROJEKTU

Rozšíření a posílení sítě subjektů sociální ekonomiky a sociálních podniků v Libereckém kraji, zvýšení jejich viditelnosti a uznání veřejnosti a zvýšení informovanosti o sociální ekonomice.

DÍLČÍ CÍLE PROJEKTU

1. Vytvoření podpůrného ekosystému pro sociální podnikání

Tento cíl se zaměřuje na podporu vzniku a rozvoje sociálních podniků prostřednictvím zvýšení dostupnosti relevantních informací, zvyšování kompetencí pracovníků a potencionálních zakladatelů těchto podniků a správu databáze sociálních podniků a podpůrných organizací v kraji.

2. Zlepšení přístupu sociálních podniků k financím

Cíl se zaměřuje na zintenzivnění možností využití zdrojů financování pro vznik a rozvoj sociálního podnikání, poradenství v oblasti financování a odpovědného veřejného zadávání.

3. Zvýšení povědomí o sociálním podnikání

Cíl se zaměřuje na utváření příznivého prostředí, zvýšení povědomí o sociálním podnikání a sociální ekonomice a o roli sociálních podniků ve společnosti. Podporuje přístup těchto podniků k trhům a využívá různorodé marketingové a propagační nástroje na jejich podporu. Zdůrazňuje jedinečné hodnoty a přínosy sociálního podnikání, propaguje jeho úspěchy a příběhy.

PŘÍKLADY AKTIVIT VEDOUCÍCH K NAPLŇOVÁNÍ CÍLŮ

Návrh aktivit naplňující cíl 1 „Vytvoření podpůrného ekosystému pro sociální podnikání“ – vznik KONTAKTNÍHO MÍSTA pro zájemce o sociální podnikání

- Webové stránky – rezervační systém pro zájemce o konzultace, základní informace, blog, Q&A atd.
- Ve spolupráci s dalšími kraji vytvořit prostor (on-line i off-line) pro sdílení vzdělávacích a informačních materiálů pro zájemce o sociální podnikání
- Zpracování databáze, katalogu sociálních podniků a jejich produktů (nabídkové listy)
- Konzultace a mentoring – zprostředkování a (případně) spolufinancování externích odborníků dle požadovaných potřeb sociálního podniku, spolupráce s úspěšnými podnikateli, kteří chtějí společnosti něco vracet = dlouhodobější spolupráce/podpora
- Expertní poradenské služby – zprostředkování a (případně) spolufinancování expertních konzultací k jednotlivým tématům sociálního podnikání = jednorázová spolupráce/podpora

- Vzdělávací materiály (příručky, video či audio kurzy – využití již hotových materiálů a spolupráce na jejich doplnění a rozšíření – zdroje ostatní kraje ČR, MPSV, TESSEA ČR apod.)
- Workshopy s odborníky na požadovaná témata
- Podpora technologických inovací v sociálních podnicích – podpora vzniku sociálních a environmentálně orientovaných startupů, např. využití digitálních nástrojů pro lepší dosah a efektivitu. Podpora rozvoje ekologicky udržitelných řešení a zelených technologií v sociálních podnicích

Návrh aktivit naplňujících cíl 2 „Zlepšení přístupu sociálních podniků k financím“

- Monitorování a vytváření přehledů možných finančních zdrojů
- Poradenství při zpracování dotačních žádostí pro jednotlivé dotační tituly
- Propojování žadatelů s úspěšnými realizátory (inspirace a poradenství)
- Poradenské služby týkající se využití finančních zdrojů, včetně hodnocení jejich náročnosti a vhodnosti pro potřeby sociálních firem (například rozsah nutného spolufinancování či administrativní požadavky)
- Využívání odpovědného veřejného zadávání se zohledněním společenského přínosu realizátora

Návrh aktivit naplňujících cíl 3 „Zvýšení povědomí o sociálním podnikání“

- Budování povědomí a silné identity sociálního podnikání v Libereckém kraji, která zdůrazňuje jeho jedinečné hodnoty a přínosy, propagace úspěchů a příběhů sociálních podniků a jejich zaměstnanců
- Vznik a aktivní využívání digitálních kanálů, jako jsou sociální média, webové stránky a online reklama, pro propagaci činnosti sociálních podniků a jejich příběhů.
- Organizace veřejných akcí (jako jsou veletrhy, workshopy a konference) k zviditelnění sociálního podnikání a podpory síťování mezi podniky a zákazníky
- Budování vztahů s regionálními médii pro zvýšení povědomí o sociálním podnikání a jeho přínosech pro komunitu
- Sdílení inspirativních příběhů a případových studií sociálních podniků, které demonstrují jejich pozitivní dopad na společnost a její zdraví
- Osvětové kampaně na podporu sociálního podnikání/sociální ekonomiky na středních a vysokých školách
- Spolupráce a síťování – vytváření partnerství mezi sociálními podniky, místními firmami a veřejnými institucemi. Spolupráce na širší celostátní úrovni: ostatní kraje ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí „MPSV“, asociace - např. Tematická síť pro sociální ekonomiku ČR „TESSEA“, Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených ČR „AZZP“, Asociace samostatných odborů „ASO“, Asociace malých a středních podniků a živnostníků „AMPS ČR“, Asociace společenské odpovědnosti „A-CSR“ a další

- Organizace networkingových akcí a workshopů na výměnu zkušeností a osvědčených postupů

7. ŘÍZENÍ PROJEKTU

Struktura řízení

Garantem projektu je resort regionálního rozvoje, evropských projektů, územního plánování a rozvoje venkova. Koordinaci všech aktivit zajišťuje Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů prostřednictvím oddělení projektů udržitelného rozvoje.

Oddělení projektu udržitelného rozvoje spolupracuje v rámci krajského úřadu zejména s odbory sociálních věcí a školství, mládeže, tělovýchovy a sportu a dle potřeby i s dalšími odbory. V rámci krajského úřadu bude ze zástupců relevantních odborů vytvořena poradní neformální pracovní skupina.

Oddělení projektů udržitelného rozvoje koordinuje spolupráci s relevantními subjekty – partnery v území Libereckého kraje i mimo něj a buduje síť kontaktů. Spolupracuje s Agenturou regionálního rozvoje v projektech Smart Akcelerátor Libereckého kraje, Lipo.ink, Liberecký kraj sobě, případně i v dalších, sociálním družstvem Texman – poradenské místo MPSV pro sociální podnikání v Libereckém kraji, celostátní Tematickou síť pro sociální ekonomiku – TESSEA, případně s dalšími aktéry z území.

Monitorování a hodnocení

Pro úspěšné plnění aktivit koncepce budou probíhat pravidelná setkání neformální pracovní skupiny. Jednou ročně proběhne vyhodnocení projektu formou Zprávy o činnosti za uplynulé období, které bude Odborem regionálního rozvoje a evropských projektů předloženo členům Rady Libereckého kraje.